

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشگاه قم

دانشکده حقوق

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق بین الملل

عنوان:

نقش قدرت حامی در تضمین اجرای حقوق بین المللی

بشر دوستانه

استاد راهنما:

آقای دکتر سید حسام الدین لسانی

نگارنده:

مرضیه میرزاجانی

زمستان ۱۳۹۲

به:

پیشگاه مقدس ولی عصر (عج)

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس خدای را که بی منت توفیق کسب دانش و معرفت را به ما عطا نمود و در مراحل مختلف زندگی یاری رسانید و از دیگران بی نیاز ساخت.

وظیفه خود می دانم از استاد بزرگوارم، جناب آقای دکتر سید حسام الدین لسانی که در هر شرایطی با سعه صدر پذیرا و راهنمای اینجانب بودند، نهایت تشکر و سپاسگزاری را داشته و از پروردگار منان برای ایشان خواستار توفیقات روزافزون باشم.

همچنین بر خود می دانم از جناب آقای پرفسور مارکو ساسولی جهت راهنمایی های سازنده و بی دریغشان تشکر نمایم.

و با تشکر از جناب آقای دکتر سید یاسر ضیایی، داور محترم.

در پایان از پدر و مادر دلسوز و بزرگوارم جهت تمام زحمات و یاری بی دریغشان تشکر می کنم و همواره موفقیت هایم را مدیون ایشان می دانم.

چکیده

اجرای موثر حقوق بین الملل بشردوستانه (بعنوان شاخه ای از حقوق بین الملل) در گرو رعایت و تضمین رعایت این حقوق از سوی دولتها است؛ بر همین اساس، اقدامات مقتضی دولتها، در زمان صلح و در زمان جنگ، عنصر اساسی کاهش نقض های حقوق بین الملل بشردوستانه است. یکی از تعهدات مهم دولتها جهت نظارت بر چگونگی اجرای قواعد بشردوستانه از سوی متخاصمین، تعیین "قدرت حامی" است؛ قدرت پیش گفته، دولت یا سازمان بیطرفی است که از سوی یکی از متخاصمین انتخاب شده و وظیفه اش حمایت از منافع دولت انتخاب کننده است. در این میان کمیته بین المللی صلیب سرخ نفوذ و تاثیر فزاینده ای در مخصصات مسلحانه داشته و خلا ناشی از فقدان قدرت حامی را بدون یدک کشیدن عنوان "قدرت حامی" پر کرده است. و علاوه بر توسعه، تدوین و حسن اجرای حقوق بشردوستانه، بطور مستقیم در اجرای این حقوق مشارکت کرده است. پژوهش حاضر مبتنی بر روش توصیفی-تحلیلی و فیش برداری از منابع کتابخانه ای و دیگر منابع روز است. هدف از نوشتار پیش رو، تبیین و تحلیل تدابیر مختلف از سوی دولتها و از طرفی بازشناساندن نقش نهاد مغفول "قدرت حامی" در جهت تضمین اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه است. در نهایت می توان گفت که قدرت حامی در صورت انتخاب و انجام درست وظایفش نقش بسزایی در تضمین اجرای حقوق بشردوستانه خواهد داشت، اما در حال حاضر حصول توافق دولت ها به تعیین این نهاد، بعید به نظر میرسد.

واژگان کلیدی: ماده یک مشترک، قدرت حامی، تضمین اجرای حقوق بین الملل

بشردوستانه، نظارت، کمیته بین المللی صلیب سرخ.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمه

- الف. بیان مساله ۱
- ب. ضرورت و اهداف پژوهش ۲
- ج. پیشینه پژوهش ۴
- د. سوالات پژوهش ۵
- ه. فرضیات ۶
- و. روش پژوهش ۶
- ز. ساختار کلی ۶

فصل اول: آشنایی با حقوق بین الملل بشردوستانه

- مبحث اول: حقوق بین الملل بشردوستانه ۹
- گفتار اول: اصول بنیادین حقوق بین الملل بشردوستانه ۱۱
- گفتار دوم: دسته های مختلف حقوق بین الملل بشردوستانه ۱۲
- گفتار سوم: ریشه ها و علل تدوین حقوق بین الملل بشردوستانه ۱۴
- گفتار چهارم: منابع حقوق بین الملل بشردوستانه ۱۵
- بند اول: مهمترین منابع قراردادی حقوق بین المللی بشردوستانه ۱۵
- بند دوم: منابع عرفی حقوق بین الملل بشردوستانه ۱۹
- گفتار پنجم: نقش و کاربرد امروزی حقوق بین الملل بشردوستانه عرفی ۲۲
- گفتار ششم: تفاوت حقوق بشردوستانه و حقوق بشر ۲۴
- گفتار هفتم: کاستی های حقوق بین الملل بشردوستانه ۲۶
- بند اول: عدم تشکیل دولت های حامی مگر در موارد اندک ۲۷
- بند دوم: عدم پی گیری کیفری مطلوب ۲۸

- بند سوم: لائیک بودن حقوق بشردوستانه ۳۰
- گفتار هشتم: سازوکارهای اجرای موثر حقوق بین الملل بشردوستانه..... ۳۰
- بند اول: استفاده بهتر از سازوکارهای سیستم های حقوقی دیگر..... ۳۳
- بند دوم: خلاقیت بیشتر در بکارگیری روش ها ۳۳
- بند سوم: تقویت سازوکارهای موجود حقوق بین المللی بشردوستانه ۳۳

فصل دوم: تدابیر قابل اتخاذ از سوی دولتها جهت اجرا و تضمین اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه (تدابیر پیشگیرانه، نظارتی، تنبیهی)

مبحث اول: تفسیر ماده یک مشترک کنوانسیونهای چهارگانه ژنو ۱۹۴۹..... ۳۷

مبحث پیشگیرانه..... ۴۱

دوم: تدابیر

- گفتار اول: قانونگذاری ملی..... ۴۱
- بند اول: آلمان..... ۴۲
- بند دوم: ایران ۴۳
- گفتار دوم: اشاعه قواعد بشردوستانه بین المللی و روش های آن ۴۶
- بند اول: اشاعه؛ تعهد قراردادی دولتها..... ۴۷
- بند دوم: مضمون تعهد ۴۷
- بند سوم: دولتها چگونه باید تعهد "اشاعه حقوق بشردوستانه" را اجرا کنند؟ ۴۹
- الف. اشاعه در داخل نیروهای مسلح..... ۵۰
- ب. اشاعه در داخل جمعیت غیر نظامی..... ۵۱
- گفتار سوم: تهیه دستورالعملها و آموزشهای نظامی جهت تضمین رعایت حقوق بین المللی بشردوستانه..... ۵۳
- بند اول: اصول شاخص آموزش..... ۵۷
- بند دوم: اصول آموزش حقوق مخاصمات مسلحانه ۵۸

گفتار چهارم: تربیت نیروهای واجد شرایط ۵۹

گفتار پنجم: مستندسازی و انعکاس افکار عمومی از طریق رسانه های جمعی ۶۰

مبحث سوم: تدابیر نظارتی
..... ۶۲

گفتار اول: بهره گیری از مشاوران حقوقی ۶۲

بند اول: مشاوران حقوقی برای نیروهای مسلح کشور ۶۳

بند دوم: تعیین مشاوران حقوقی برای گروه های مسلح مخالف ۶۴

بند سوم: تعیین دولت حامی ۶۵

گفتار دوم: تعهد فرماندهان نظامی به آموزش نیروهای مسلح تحت امر ۶۵

گفتار سوم: تعهد طرفین مناقشه به "تضمین رعایت" حقوق بشردوستانه و پایان دادن به همه تخلفات از تعهد عمومی ۶۷

گفتار چهارم: رابطه مسئولیت حمایت و مداخله بشردوستانه ۷۱

بند اول: بار اخلاقی مسئولیت حمایت ۷۴

بند دوم: عملیات حفظ صلح و مداخلات بشردوستانه ۷۵

مبحث چهارم: تدابیر تنبیهی
..... ۸۰

گفتار اول: ابزارهای تنبیهی غیر حقوقی ۸۰

گفتار دوم: مشروعیت پذیرش اقدامات قهری توسط یک دولت علیه دولت دیگر، در حقوق بین الملل ۸۲

بند اول: اقدامات مقابله به مثل مجاز ۸۴

بند دوم: اقدامات تلافی جویانه غیرمسلحانه مجاز ۸۵

گفتار سوم: اقدامات اتخاذ شده در خصوص همکاری با سازمان ملل ۸۷

بند اول: اقدامات اتخاذ شده توسط شورای امنیت (همکاری دولتها با سازمان ملل) ۹۰

بند دوم: اقدامات اتخاذ شده توسط مجمع عمومی ۹۲

- گفتار چهارم: مسئولیت بین المللی دولتها در برابر نقض حقوق بین المللی بشردوستانه.....۹۴
- گفتار پنجم: تدابیر انضباطی و کیفری وسیله ای برای اجرای حقوق بشردوستانه بین المللی.....۱۰۰
- گفتار ششم: توسعه قواعد حقوق بشردوستانه بین المللی به منازعات مسلحانه غیر بین المللی و جرم‌انگاری آنها.....۱۰۲

فصل سوم: قدرت حمایتگر (حامی)

- مبحث اول: تاریخچه مختصری از حمایت (توسط کشور ثالث)
.....۱۰۶

- گفتار اول: ضرورت تاریخی حمایت و توافق بر تشکیل سیستم قدرت حامی۱۰۷
- بند اول: تعیین قدرت قدرت حامی و روشهای مختلف تعیین آن.....۱۰۹
- بند دوم: وظایف قدرت حامی۱۱۱
- الف. انجام وظایف قدرت حامی توسط جانشین آن۱۱۳
- ب. وظایف قدرت حامی در کنوانسیونهای ژنو ۱۹۴۹.....۱۱۵
- بند سوم: کارکنان قدرت حامی.....۱۱۹
- بند چهارم: میانجیگری۱۲۰
- گفتار دوم: محدودیت های اقدامات دولت حامی۱۲۱
- گفتار سوم: موافقتنامه های مختلف طرفین مخاصمه جهت تسهیل اقدامات قدرت حامی۱۲۳
- بند اول: موافقت نامه های مربوط به میدان جنک۱۲۳
- بند دوم: موافقت نامه مربوط به مناطق و محل های حمایت شده۱۲۴
- بند سوم: موافقت نامه مربوط به تحقیق در صورت وقوع نقض۱۲۵
- بند چهارم: موافقت بر آرم ها و علائم مشخص و تعهد به علامتگذاری۱۲۵
- بند پنجم: موافقتنامه مربوط به امدادسانی۱۲۹
- بند ششم: موافقت نامه تعیین و تغییر پست کارکنان۱۳۰
- بند هفتم: موافقت نامه بازگشت مستقیم یا بستری شدن اسیران در کشور بیطرف۱۳۰

گفتار چهارم : بازرسی ۱۳۱

بند اول: کنترل وضعیت اردو گاهها و محل های بازداشت ۱۳۱

بند دوم: کنترل امداد رسانی به اسرای جنگی و زندانیان غیر نظامی ۱۳۲

بند سوم: کنترل وضعیت سرزمین های اشغال شده ۱۳۳

بند چهارم: کنترل اراضی طرفین متخاصم ۱۳۴

گفتار پنجم: فعالیت قدرت حامی در زمینه های قضایی ۱۳۵

گفتار ششم: ابلاغ ۱۳۶

بند اول: انتقال اطلاعات ۱۳۷

بند دوم: دفاتر و آژانس مرکزی اطلاعات ۱۳۸

گفتار هفتم: کاربرد و استفاده عملی قدرت حامی ۱۳۹

بند اول: آیا نیروهای حافظ صلح سازمان ملل می توانند مصداق قدرت حامی باشند؟ ۱۴۱

بند دوم: آیا شرکتهای خصوصی نظامی و امنیتی می توانند مصداق قدرت حامی باشند؟ ۱۴۲

مبحث دوم: کمیته بین المللی صلیب سرخ
..... ۱۴۴

گفتار اول: کمیته بین المللی صلیب سرخ و نقش ویژه آن در اجرای حقوق بشردوستانه ۱۴۵

بند اول: نقش ویژه کمیته بین المللی صلیب سرخ ۱۴۵

بند دوم: فعالیت های موثر کمیته بین المللی صلیب سرخ در طی یک مخاصمه مسلحانه ۱۴۶

بند سوم: آرایه گزارشهای سالانه از اقدامات ملی جهت اجرای قواعد حقوق بین المللی بشردوستانه ۱۴۷

گفتار دوم: قواعد عرفی حقوق بین الملل بشردوستانه و نقش صلیب سرخ در تدوین آن ۱۵۰

بند اول: اقدامات پیشنهادی کمیته بین المللی صلیب سرخ جهت اجرای کامل قواعد بشردوستانه ۱۵۱

گفتار سوم: نقش کمیته بین المللی صلیب سرخ در نظارت بر اجرای قواعد توسط قدرت های حامی ۱۵۲

گفتار چهارم: ارتباط کمیته بین المللی صلیب سرخ با مراجع کیفری بین المللی ۱۵۳

بند اول: مشارکت کمیته بین المللی صلیب سرخ در دادرسی های کیفری بین المللی ۱۵۴

بند دوم: محتوای اطلاعات کمیته بین المللی صلیب سرخ ۱۵۴

بند سوم: حق انتخاب کمیته بین المللی صلیب سرخ نسبت به انتشار یا عدم انتشار و آشکار نمودن اطلاعات
درخواستی ۱۵۵

گفتار پنجم : سازمانهای بین المللی غیردولتی و همکاری در تلاش های بشردوستانه..... ۱۵۹

نتیجه گیری ۱۶۴

پیشنهادات ۱۶۷

فهرست منابع و مآخذ ۱۶۸

چکیده انگلیسی ۱۷۸

فهرست علايم و اختصارات:

- AU:** African Union
ACR: l'Agence centrale de recherches
AI: Amnesty International
CAI: Les conflits armés internationaux
CANI: Les conflits armés non-internationaux
CIJ: Court International de Justice
CICR: Le Comité international de la Croix-Rouge
DIH: Le Droit International Humanitaire
HRW: Human Rights Watch
ICJ: International Court of Justice
IFFC: International Fact Finding Commission
IHL: International Humanitarian Law
ICRC: International Committee of the Red Cross
IPU: Inter-Parliamentary Union
MSF: Médecins sans Frontières
NATO: North Atlantic Treaty Organization
NAM: Non-Aligned Movement
NGOs: Non-governmental Organization
L'OTAN: Organisation du traité de l'Atlantique Nord
ONGs: Organisation Non- gouvernementales
OAS: Organization of American States
OSCE: Organization of Security and Cooperation of Europe
PG: Prisonniers de Guerre
PW: Prisoners of war
R2P: Responsibility to protect
R2P: La Responsabilité de Protéger

UNRWA: United Nation Relief and Works Agency for Palestinian Refugees in the Near East

R.I.C.R.: Revue internationale de la Croix-Rouge

I.R.R.C.: International Review of the Red Cross

الف. بیان مساله

با نگاهی اجمالی به تاریخ جوامع بشری در می یابیم که پدیده شوم و تلخی به نام جنگ در طول تاریخ همواره گریبانگیر حیات بشری بوده و پیامدهای ناگواری را برای بشریت به همراه داشته است. درگیری های مسلحانه روزافزونی که در نقاط مختلف جهان روی می دهد بیانگر این واقعیت انکار ناپذیر است که جوامع بین المللی، بویژه جوامع داخلی معاصر را گریزی از جنگ نیست. حوادث هولناک و بی سابقه دو جنگ جهانی اول و دوم، این واقعیت را نشان داد که جنگ در عصر تکنولوژی، چگونه و به چه میزانی می تواند نسل ها را به تباهی کشاند. فجایع هیروشیما و ناکازاکی نمونه های فراموش نشدنی از این دست است. منازعات مسلحانه امروزی به دلیل بکارگیری شیوه های نوین هدایت عملیات جنگی و استفاده از سلاح های پیشرفته، بیش از پیش حیات بشری را تهدید می نمایند. در همین راستا، حقوق که هدف غایی آن، حمایت از حیات و کرامت ذاتی افراد است، وارد عرصه مخاصمات مسلحانه شد و دولتها ملزم شدند که تعهداتی را در جهت حمایت از افراد پذیرفته و آنها را رعایت نمایند. از زمانهای دور، حقوق بشردوستانه بین المللی در پی این بوده که صدمات و لطمات ناشی از تعارضات و منازعات مسلحانه را از طریق حمایت و کمک به قربانیان چنین مناقشاتی، تا آنجا که میسر باشد، محدود کند.¹

بدیهی است که با بروز مخاصمه، روابط طرفین درگیر قطع شده و لازم است دولت ثالثی از منافع متخاصمین حمایت کند؛ رویه حمایت از اتباع خارجی توسط دولت ثالث در سرزمین دیگر، ابتدا بطور گسترده در قرن ۱۶ ظهور یافت. دولت ثالثی که تحت عنوان "قدرت حامی"^۲

1. www.lawword.persianblog.ir/tag%d8

2. La Puissance Protectrice

مشترک یا حامی یکی از طرفین فعالیت می کرد، پیشینه دیرین و قابل احترامی در مناسبات بین المللی داشته است. این نهاد یکی از اشکال "مساعدی جمیله"^۳ با اعمال مجموع تدابیر سیاسی و حقوقی در اختیار دولت ثالث جهت کاهش تنش میان دو طرف درگیر است.^۴ در جریان بحران کانال سوئز در سال ۱۹۵۶، قدرت حامی توسط اسرائیل تعیین شد، ولی اجازه فعالیت نیافت.^۵

در جنگ فالكند، سوئیس وظایف قدرت حامی را برای بریتانیا، و برزیل این وظایف را برای آرژانتین انجام داد. دولتهای حامی، به واسطه عرف بین المللی، نقش مهمی در اعمال و اجرای حقوق بشردوستانه بین المللی در جریان جنگ جهانی اول داشته اند. وظیفه آنها (بعنوان نهاد نظارتی که وظیفه اش تضمین اجرای کنوانسیونهای ژنو است) به هیچ عنوان تلقی نمی شد و دولتها خواهان لحاظ نمودن این نهاد در یک عهدنامه بودند؛ سرانجام این امر در سال ۱۹۲۹ در ماده ۸۶ عهدنامه مربوط به رفتار با اسیران جنگی تحقق یافت. از آنجایی که ممکن نیست به دولت حامی تکالیفی تحمیل شود که صرفاً به اراده دولت تعیین کننده وابسته باشد، باید مبنای حقوقی برای فعالیت های دولت حامی ایجاد و تعریف شود و دولت بازداشت کننده باید متعهد به حمایت و تسهیل اقدامات دولت حامی باشد. به موازات گسترش و تداوم جنگ جهانی دوم، چند دولتی که بی طرف باقی مانده بودند، باید توافق می کردند که به عنوان دولت حامی برای بیش از یک کشور عمل نمایند. این امر در جایی که آنها نماینده طرفین بودند، به مرحله اجرا در آمد و لذا به نوعی از دادرسی در امور بشردوستانه منجر گردید که می شد از آنها به عنوان یک کشور میانجی استفاده کرد.^۶

ب. ضرورت و اهداف پژوهش

در گذشته بعلت عدم شناسایی وضعیت دولتهای حامی به وسیله دولت بازداشت کننده، چند میلیون اسیر جنگی از حمایت هیچ دولت حامی ای برخوردار نبودند و فقدان یک دولت حامی

3. Bon Offices

4. B.G. Ramcharan. " Humanitarian Good Offices in International Law: The Hague", Martinus Nijhoff, 1983, p. 28.

۵. والتر رابوس، " حمایت از مجروحان، بیماران و کشتی شکستگان، حقوق بشردوستانه در مخاصمات مسلحانه"، (مترجم: نادر ساعد)، تهران، انتشارات شهر دانش، چ اول، ۱۳۸۷، ص ۴۴۲.

6. Sandoz (Y.), " Implementing International Humanitarian Law", Martinus Nijhoff, 1988, p 264.

شدیدا از سوی غیرنظامیانی که در اختیار دشمن بودند و همچنین کسانی که هیچ بهره‌ای از چنین حمایتی نداشتند، احساس می‌شد. فقدان قدرت حمایتگر در اثنای مخاصمات مسلحانه بین المللی و غیربین المللی، از کاستی‌های حقوق بین المللی بشردوستانه است. عدم توافق دولتها بر انتخاب قدرت حمایتگر در این میان مهم می‌نماید؛ دلیل عمده آن اختلاف نظر میان دولتها، بدبینی و عدم اطمینان نسبت به بیطرفی و توانایی کشور حامی بر انجام وظایفش و کمبود بودجه است، که غلبه بر این امور ضروری است. در نهایت با ملاحظه این مسائل، پس از جنگ جهانی دوم، توجه کمیته بین المللی صلیب سرخ به سه نکته معطوف شد؛ توسعه همه عهدنامه‌های ناظر بر اصل نظارت به وسیله دولتهای حامی، اتخاذ ترتیباتی برای تغییر دولت حامی که قادر به اقدام نیست و الزامی کردن نظارت^۷. با مذاقه بر کنوانسیونهای چهارگانه ژنو و پروتکل اول الحاقی آن ملاحظه می‌شود که در جای جای این کنوانسیونها، در مواد مربوط به قدرت حامی نام کمیته بین المللی صلیب سرخ بلافاصله بعد از دولت حامی ذکر شده است و این امر نشان دهنده عملکرد کمیته مذکور به عنوان قدرت حامی طرفین درگیر، خصوصا در منازعات داخلی، و حداقل به عنوان جایگزین قدرت حامی است. از آنجایی که در دنیای معاصر گریزی از جنگ و نقض حقوق نیست، حقوق بشردوستانه بر آن است که در مخاصمات مسلحانه (بین المللی و غیر بین المللی) از انسانها حمایت نماید. این حمایت بواسطه اتخاذ تدابیر مختلفی از سوی کشورها، در چارچوب تعهدات خود، صورت می‌گیرد. یکی از تعهدات کشورها در کنوانسیونهای چهارگانه ژنو و پروتکل اول الحاقی آن تعهد به رعایت و تضمین رعایت حقوق بین الملل بشردوستانه در قالب اقدامات مختلف (ماده ۱ مشترک) و بطور خاص تعیین قدرت حامی است که در پژوهش حاضر به تفصیل بدانها پرداخته شده است. این اقدامات که به منصفه ظهور و کارآمدی رسیده، برای منازعات بین المللی طراحی و اندیشیده شده است و براحتی قابل تسری به منازعات غیربین المللی نیست؛ چراکه از لحاظ مبنا و مفروضات اساسی و اولیه کاملا متفاوت هستند. بنابراین، لازم است دولتها در مسیر توافق بر تعیین قدرت های حامی قدم بردارند.

۷. ایو ساندوز، "اجرای حقوق بشردوستانه بین المللی"، (مترجم: حسین شریفی طرازکوهی)، جلد اول، تهران، نشر میزان، چاپ اول، ۱۳۹۰، ص ۱۶۵.

هدف اصلی نوشته پیش رو، بررسی و تحلیل نقش قدرت حامی و متعاقبا تأثیر آن در تضمین اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه است. از دیگر اهداف این پژوهش می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. تحلیل و بررسی تدابیر و اقدامات مختلف دولتها و سازمانهای بین المللی در راستای کاهش نقض های حقوق بشردوستانه بین المللی و دستیابی هرچه بیشتر به اهداف بشردوستانه.
۲. گریزی به فعالیت های گوناگون کمیته بین المللی صلیب سرخ در حسن اجرای حقوق بشردوستانه.
۳. پر کردن خلا موجود در منابع فارسی و همچنین گشودن افق های جدید بر پژوهش های آتی در این زمینه.

ج. پیشینه پژوهش

موضوع نقش قدرت های حامی (دولتها و سازمانهای بین المللی) در حقوق بین المللی بشردوستانه در میان پژوهشهای حقوق بین الملل با فقر اساسی مواجه است. تنها در برخی کتب و مقالات لاتین می توان رد پای این موضوع را یافت. در میان منابع فارسی نیز جز پراکنده کتب و مقالات ترجمه شده، منبعی در دسترس نبوده و در صورت وجود، اشاره مستقیمی بدین موضوع نکرده اند. تاکنون پژوهش جامعی در این زمینه در قالب پایان نامه گردآوری نشده است. از معدود پژوهش های انجام گرفته داخلی و خارجی در این حوزه می توان به موارد ذیل اشاره کرد؛

- پژوهش های داخلی

۱. جایگاه کمیته بین المللی صلیب سرخ در تدوین، توسعه و حسن اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه. رحمانی، فرح، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.
۲. تعهد دولتها در ترغیب یکدیگر به رعایت حقوق بین المللی بشردوستانه. صابری، هنگامه، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.

- پژوهش های خارجی

۱. قدرت حامی در حقوق بین الملل: بر اساس تجربیات سوئیس در طی جنگ جهانی دوم. ژانر، آنتونیو، بازل، ۱۹۴۸.
۲. کنترل اعمال کنوانسیونهای بشردوستانه در وضعیت مخاصمه مسلحانه. دو لا پرادل، سالنامه فرانسوی حقوق بین الملل، جلد دوم، ۱۹۵۶.
۳. قدرت حامی. دو پرو، ژان، مجله بین المللی صلیب سرخ، شماره ۲۴۵، سال بیست و پنجم، ۱۹۸۵.
۴. ریشه ها و مبانی اولیه توسعه اندیشه قدرت حامی، هن، چارلز، رساله دکتری دانشگاه کمبریج، ۱۹۸۶.
۵. اجرای حقوق بین المللی بشردوستانه. ساندوز، ایو، انتشارات مارتینوس نیجهوف، ۱۹۸۸.
۶. قدرت حامی در دنیای رو به تغییر. ویلی، نوویل، مجله سیاست خارجی پولیتوریس، شماره ۴۰، برن، ۲۰۰۶.

د. سوالات تحقیق

سوال اصلی:

۱. عملکرد قدرت های حامی در مخاصمات مسلحانه بین المللی چگونه بوده است؟

سوالات فرعی:

۲. با توجه به تعهد دولتها به اجرای حقوق بشردوستانه، نقش قدرت حمایتگر به چه میزان در اجرای این حقوق موثر است؟
۳. پیشرفت کشورها در حصول یک توافق عام و الزام آور بر انتخاب قدرت حامی، در راستای رعایت حقوق بشردوستانه به چه میزان بوده است؟
۴. عملکرد سازمانهای بین المللی، خصوصاً کمیته بین المللی صلیب سرخ در اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه، تا چه میزان رضایت بخش بوده است؟

ه. فرضیات

فرضیه اصلی:

۱. به نظر می‌رسد اقدامات صورت گرفته توسط قدرتهای حامی چندان فراگیر نبوده است.

فرضیات فرعی:

۲. به نظر می‌رسد در صورتی که قدرت حمایتگر وظایف خود را به درستی انجام دهد نقش بسزایی در اجرای موثر حقوق بین‌المللی بشردوستانه دارد.

۳. به نظر می‌رسد کشورها هنوز نتوانسته‌اند به یک توافق جامع و الزام آور بر انتخاب قدرت حامی در مخاصمات مسلحانه دست یابند.

۴. به نظر می‌رسد در اکثر موارد، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در ایفای نقش موفق بوده است.

و. روش پژوهش

در گردآوری مطالب، روش استفاده شده اسنادی است و مطالعه و فیش برداری از منابع کتابخانه‌ای و منابع مهم اینترنتی اولین گام در راستای پیشبرد این پژوهش بوده و با استفاده از روش توصیفی تحلیلی به تجزیه و تحلیل مسائل پرداخته شده است.

ز. ساختار کلی

پژوهش حاضر در قالب سه فصل سازماندهی شده است. در فصل اول، به منظور شناخت بهتر حقوق بین‌الملل بشردوستانه، ابتدا به بیان معنا و مفهوم آن پرداخته خواهد شد و متعاقباً اسناد بین‌المللی موجود حقوق بشردوستانه و قلمرو آنها، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. پس از آشنایی با مفاهیم، اصول حاکم بر این حقوق، کاستیها، سازوکارها و تفاوت آن با حقوق بشر مورد بحث قرار خواهد گرفت.

در فصل دوم، پیرو ماده ۱ مشترک کنوانسیونهای چهارگانه ژنو و پروتکل الحاقی اول، به مهمترین ضمانت اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه و مبانی و ماهیت این ضمانت اجراها و تعهدات کشورها بر تضمین اجرا و گاه آثار ناشی از عدم اتخاذ آنها پرداخته خواهد شد.

نهایتاً، در فصل سوم، که بخش اصلی پژوهش بوده و فصول گذشته صرفاً جهت زمینه سازی و درک بهتر قدرت حامی طرح شده اند، اختصاصاً یکی از تعهدات کشورها در کنوانسیونهای چهارگانه ژنو و پروتکل اول (تعیین قدرت حامی) در مخاصمات مسلحانه بین المللی، شرایط حاکم بر تعیین، حقوق و تکالیف و در مجموع نقش این نهاد در تضمین اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه مورد بررسی خواهد گرفت. افزون بر آن، در طی چند مبحث به نقش سازمانهای بین المللی غیر دولتی و در رأس آن، کمیته بین المللی صلیب سرخ به عنوان جایگزین قدرت حامی در مخاصمات مسلحانه پرداخته خواهد شد.